

В актовій залі інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету вже цілу годину лунала музика, звучали чарівні українські пісні. Виконувала їх разом із фольклорним гуртом "Джерело" старший викладач кафедри музичного фольклору інституту Раїса Цапун. Глядачі полонили життєва безпосередність виконавиці, її чистий ніжний голос, а ще - самі пісні, що, мов акумулююче джерело, увібрали красу і мудрість поліщуків. А потім на сцену до співачки вийшов її 11-річний син Тарас, учень ЗОШ -2 Рівного, її рідна мама Ольга Іванівна (родом із Житомирщини), дві племінниці. І заспівали вони гуртом давню родинну пісню...

ЗАСПІВАЙ МЕНІ, МАМО

Скільки не буває Раїса Цапун у своєму рідному селі Будичани, що на Житомирщині, в її оселі завжди лунає спів. Навіть коли жилось не зовсім гараздо, мама Ольга Іванівна заводила якусь прадавню, за-

із виступами фольклорного гурту побувала в різних містах України, у зарубіжжі: Італії, Франції, Польщі. Через два роки виконавиці з "Джерела" стають лауреатом всеукраїнського конкурсу "Нові імена", завойовують гран-прі у фольклорному святі "Лесина пісня" в Луцьку. Протягом останніх десяти років, уже в незалежній Україні, гурт стає лауреатом всеукраїнського фестивалю "Повстанські нсчі", міжнародного фестивалю народної музики в Коломиї, слов'янського фольклорного фестивалю "Коляда" та багатьох інших дійств, які проходили на теренах України і в зарубіжжі.

Щаслива та людина, яка закохана в пісню. Тимчасові невдачі, людські вади, задрість, недоброчинність ця людина відсторонює, а якщо й помічає їх, то бачить, розуміє у тому аспекті, коли хочеться відкинути фальш і самому творити вічне й красиве, робити добро людям. Цього добра, щирої посмішки часом так не вистачає у повсякденному житті. Шукаємо відряду бозна в чому, а на поміч - непомітно, але незрадливо - може прийти призабута материнська пісня. Пригадаймо: наші матері, бабусі, щось виконуючи, часто наспівували про себе - і з серця виходив смуток, поселяючи в ньому добро.

Сьогодні в Раїси Цапун чимало вірних помічників. У фольклорному гурті вона може обертися на виконавиць Катю Верещук, Світлану Кузьмиць, Ірину Бородійчук, Марину Мартиновичку. На різні мистецькі дійства часто бере з собою і сина Тараса. Він її опора і надія.

Чого не вистачає здібній співачці й педагогу? А чого, зрештою, бракує нашому національному мистецтву, культурі? Коштів? Звісно, економічне підґрунтя у них сьогодні більш ніж слабеньке. Але загалом останніми роками в мистецькому житті зродилося більше інертності, показової бравади. Це попри те, що ентузіастів у галузі вистачає. Ось і Раїса Володимирівна торік знову здійснила чергову фольклорну експедицію - в село Нобель Заріченського району, вивчала побут, записувала пісні, збирала старожитності. Зовсім недавно видала книгу "Народні обряди з репертуарного гурту "Джерела", який Міністерством освіти й науки затверджений як навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів, підготувала компакт-диск кращих пісень. Хочеться, щоб ті пісенні набутки з рідного краю не лежали незайманим вантажем чи виконувалися тільки очолюваним нею гуртом "Джерело", а звучали з естради, з екранів телевізорів. Звучали у родинному колі - для щастя, для радості, для добра.

лишену їм у спадок бабусею, тужливу душевну пісню, і тоді в кожного члена великої родини народжувалися якісь життєстверджуючі настрої. Отак завжди йшли вони, члени співучої сім'ї, по життю з пісню, радості й печалі ділили з нею. Пісня додавала снаги, вчила людської мудрості й доброти. Отож Раїса після сільської школи впевнено визначила, куди йти вчитися. Спершу було Дубенське культосвітнє училище, а потім - Рівненський інститут культури.

В інституті Раїса Володимирівна начеб відразу стала своєю: заняття в гуртках, концертна діяльність, участь у фольклорних експедиціях. По завершенню навчання вона має направлення у Крим, у місто Керч, вже й документи необхідні підготувала. І за якихось кілька днів до від'їзду добрі приятелі - і викладачі, і студенти - вірадили її від цієї поїздки. Як же так, мовляв, хіба в Рівному, у рідному вузі для такого перспективного фахівця немає роботи?

Раїса Цапун залишається викладачи на кафедрі музичного фольклору. Рішення виявилось правильним: і для навчального закладу, і для творчої біографії молодого фахівця. Вже наступного року Раїса Цапун організує зі студентами фольклорну експедицію у Сарненський район. Десятьку цікавих, неповторних зустрічей у Великому Вербчому, Кузьмівці, Бутейках, Степані й особливо ж у співучій Люхчі. Досвіду в збиранні фольклорного матеріалу ще недостатньо, бо ж до людей похилого віку потрібен особливий підхід, проте в молодого викладача є риса, яка так ріднить і зближує з людьми: залюбленість у пісню, ентузіазм, ініціативність.

- Заспівайте мені, мамо... - скаже вона незнайомій сільській жінці - ніжно і щиро, так, наче прибула у

свою оселю, до рідної неньки, і стіна настоєги, недовіри між ними враз зникає. Народжується неповторна поліська пісня, часом у єдиному варіанті, котру, можливо, й рідня, сусіди уже призабули. Раїса Цапун спрагло ловила ті рідкісні фольклорні перлини. Коли, уже в інституті, повторно прослуховують магнітофонні записи, не втримаються, самі проспівують, вловляють якусь нову живлющу силу в душі. Хіба така пісня може зникнути, відійти у небуття?

Тоді, власне, Раїса Цапун ще не думала про створення окремої фольклорної групи. Поспівають у гуртожитку, серед знайомих, приятелів, послухають вдячні оплески. Та згодом у викладача і деяких студентів визрів задум: чому б не створити окремий фольклорний гурт. Особливо загорівся студент Іван Синельников (нині викладач Національного університету культури і мистецтва). Отак у році 1987-ому й стартував інститутський фольклорний гурт "Джерело". В основі його - українська народна пісня. На ту пору, пробудження національної самосвідомості, у переддень незалежності України, рідна пісня звучала з особливим підтекстом. Це вже сьогодні ми потроху розгублюємо, розсіюємо (на превеликий жаль!) національне, несучи на естраду сумнівної вартості мас-культуру.

Раїса Цапун залишилася вірною материнській пісні. Та чи й могло бути в неї інакше? Пісня увійшла в її єство органічно, міцно, з першими батьківськими словами, з живою народною мовою. У 1987 році, щойно згуртували "Джерело", підбрали репертуар; Раїса Цапун їде зі своїми співачками студентами у Міколаїв на Всеукраїнський фестиваль самодіяльної студентської творчості. І завоювали перше місце! Пізніше як солістка, а також